

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7Co/634/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5813205413
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Mária Kašíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2016:5813205413.2

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľky: W. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom N., S. č. XXX/XX, právne zastúpená JUDr. Martinom Prielcom, advokátom so sídlom A., W. X, kancelária V. X, A., proti odporcovi: Rapid life životná poisťovňa, a.s., Garbiarska č. 2, Košice, IČO: 31 690 904, právne zastúpený MST PARTNERS, s.r.o., advokátska kancelária, Laurinská 3, Bratislava, IČO: 36 861 545, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, na odvolanie odporcu proti rozsudku Okresného súdu Námestovo, č. k. 7C/58/2013-181 zo dňa 15. apríla 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd rozhodol o zrušení rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu Košice sp. zn. 3C/997/2012 zo dňa 19.01.2012 vydaného rozhodcom JUDr. Michalom Škriabom, odložil jeho vykonateľnosť do právoplatného skončenia tohto konania a odporkyňu zaviazal k náhrade trov konania navrhovateľke.

Okresný súd vychádzal zo zistenia, že medzi navrhovateľkou a odporcom bola uzatvorená poisťná zmluva, ktorá mala charakter spotrebiteľskej zmluvy. Táto zmluva obsahovala podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán. Medzi dojednaniami, ktoré takúto nerovnováhu spôsobovali patrila aj rozhodcovská doložka, na základe ktorej vo veci konal rozhodcovský súd a bol vydaný rozhodcovský rozsudok. Odporkyňa sa zo všeobecnými poisťnými podmienkami, ktoré túto doložku obsahovali nemala možnosť individuálne dohodnúť (ovplyvniť) ich obsah, preto rozhodcovskú doložku obsiahnutú v XV. časti nemožno považovať za individuálne dojednanie. Výsluch svedka JUDr. M. by neprinesol žiadnu podstatnú vedomosť o predmete sporu, keď k uzavretiu rozhodcovskej doložky došlo už podpisom poisťnej zmluvy a nie až podpisom osobitných zmluvných dojednaní. O odklade vykonateľnosti rozhodol s poukazom, že v prípade exekúcie na majetok navrhovateľky by mohlo dôjsť k nenapraviteľnej ujme na jej právach, nakoľko v exekučnom konaní nie je možné navrátenie do predošlého stavu.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie odporca, ktorým sa domáhal jeho zmeny tak, že žalobný návrh bude zamietnutý a bude mu priznaná náhrada trov konania. Namietal nepreskúmateľnosť rozsudku okresného súdu z dôvodu, že vyhodnotil rozhodcovskú doložku ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, avšak tieto svoje závery relevantným spôsobom neodôvodnil. Z odôvodnenia rozsudku nie je zrejmé, či sa súd vôbec zaoberal otázkou individuálnosti dojednania rozhodcovskej doložky, nevykonal ním navrhovaný dôkaz výsluch svedka JUDr. M., ktorým tieto skutočnosti chcel preukázať. Nezaoberal sa jeho tvrdeniami, že navrhovateľka podpisom na konci všeobecných poisťných podmienok potvrdila, že si tieto prečítala, vyslovila s nimi súhlas a následne obdržala jedno ich vyhotovenie. Zvýraznil pritom, že zo strany navrhovateľky bola podpísaná nielen poisťná zmluva a všeobecné poisťné podmienky, ale aj osobitné zmluvné dojednanie k poisťnej zmluve, ktoré navrhovateľka podpisovať nemusela, ktorá skutočnosť by nemala vplyv na jej práva a povinnosti vyplývajúce z poisťnej zmluvy. V prípade

nepodpísania týchto osobitných zmluvných dojednaní by rozhodcovská doložka nebola vôbec vznikla. Tým, že navrhovateľka osobitné zmluvné dojednania podpísala, došlo k individuálnemu dojednaniu rozhodcovskej doložky. Za vadu konania pokladal aj opomenutie aplikovať správnu právnu normu na zistený skutkový stav v podobe eurokonformného aplikovania judikátu ESD C-478/99 na ustanovenia vnútroštátneho právneho poriadku. Požiadavka, aby bol spotrebiteľ poučený o práve domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku, nevyplýva zo žiadneho právneho predpisu.

Ďalej namietal, že okresný súd mu svojim postupom odňal možnosť konať pred súdom, keď nemal dostatok času na prípravu na pojednávanie dňa 15.4.2015, pretože priamo na pojednávaní mu bolo doručené písomné vyjadrenie navrhovateľky vo veci a zároveň na tomto pojednávaní bolo vyhlásené rozhodnutie vo veci samej.

Poukázal na nález Ústavného súdu SR sp.zn. II. ÚS 499/2012 a na devätnásty bod odôvodnenia Smernice 93/13/EHS, pričom všeobecné súdy sú povinné interpretovať a aplikovať právne normy v súvislostiach a s prihliadnutím na zámer tejto smernice obsiahnutý v tomto bode odôvodnenia, ktoré sa poistných zmlúv vyslovuje dotýka.

Výrok o odklade vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku okresný súd nijako neodôvodnil, preto je rozsudok v tejto časti nezákonný, nepreskúmateľný. Súd, ktorý rozhoduje o odklade vykonateľnosti musí vždy zvážiť, či je skutočne potrebné využiť toto oprávnenie, nakoľko odklad predstavuje vážne narušenie vlastností právoplatného rozhodnutia súdu, ktorými sú nezmeniteľnosť a záväznosť a nimi žalované právne istoty.

Na záver odporca uviedol, že okresný súd nezohľadnil ustanovenie § 243d Exekučného poriadku, ktorý bol do neho doplnený zákonom č. 335/2014 Z. z.. Podľa tohto ustanovenia rozhodcovský rozsudok prestáva byť pre účastníkov záväzný, ak nebolo iniciované do troch mesiacov od platnosti a účinnosti tejto novely exekučné konanie.

Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1 O.s.p. (z titulu ktorého zostal nedotknutý odvolaním nenapadnutý výrok, ktorým bol zamietnutý návrh navrhovateľa na odloženie vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku) a bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. napadnutý rozsudok okresného súdu podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. zrušil a podľa ods. 2 tohto zákonného ustanovenia vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Odvolací súd nezistil existenciu odvolacieho dôvodu, ktorý mal spočívať v odňatí možnosti konať pred súdom, keď priamo na pojednávaní bolo právnenému zástupcovi doručené písomné vyjadrenie navrhovateľky k jeho písomnému vyjadreniu k žalobe. Uvedené písomné vyjadrenie doručil súdu právny zástupca navrhovateľky priamo na pojednávaní dňa 15.4.2015. Za účelom oboznámenia sa s jeho obsahom okresný súd prerušil pojednávanie na 15 minút. Procesné zásady v občiansko-súdnom konaní predstavujú právne princípy v civilnom procese. Jednou z týchto zásad je zásada ústnosti, ktorá vychádza z toho, že súd pri rozhodovaní o veci principiálne vychádza z poznatkov, ktoré získal na ústnom pojednávaní. Pojednávanie svojou koncepciou zabezpečuje efektívne a precízne prejednanie a rozhodnutie vo veci samej. Pri ústnych prednesoch má súd, ako aj druhá procesná strana možnosť okamžite reagovať a tak prispieť k dynamickosti, ale aj hospodárnosti procesu. Z obsahu zápisnice z pojednávania 15.4.2015 vyplýva, že predmetné písomné stanovisko bolo doručené súdu na tomto pojednávaní, ktoré však zároveň mohlo byť na tomto pojednávaní priamo do zápisnice prednesené aj v ústnej forme, kde by právny zástupca odporcu mal možnosť okamžite reagovať. Súd mu však poskytol priestor na oboznámenie sa s týmto stanoviskom, ktoré neobsahovalo nové skutočnosti, okrem tých ktoré boli uvedené v žalobnom návrhu. Preto tu nevznikol vážny dôvod na odročenie pojednávania a nejedná sa o procesnú vadu, ktorou by prvostupňový súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom. Napokon treba dodať, že z prejednávania veci pred prvostupňovým súdom ako aj z priebehu celého konania bolo zrejmé, ktoré tvrdenie účastníkov boli rozporné a čo bolo predmetom dokazovania ako aj právneho posúdenia veci.

Odporca v odvolaní poukázal na (ne)zohľadnenie 19 ods. (recitálu) Smernice 93/13/EHS v posudzovanom prípade, ktorí sčasti aj citoval. Ním uvádzané skutočnosti nie celkom korešpondujú s tým, čo je uvádzané v predmetnom odseku. Podľa tohto odseku sa na účely smernice hodnotenie nekaleho charakteru netýka podmienok, ktoré popisujú hlavný predmet zmluvy ani vzťah kvalita/cena tovaru alebo dodávaných služieb; keďže hlavný predmet zmluvy a vzťah kvalita/cena môže byť napriek tomu braný do úvahy pri hodnotení primeranosti ostatných podmienok; keďže zámerom je medzi iným, aby poistné zmluvy, ktorých podmienky definujú alebo popisujú poistné riziko a zodpovednosť poisťovateľa, neboli

podriadené takémuto hodnoteniu, pokiaľ sa tieto obmedzenia neberú do úvahy pri výpočte poistného plateného spotrebiteľom. Odvolateľ nesprávne uviedol, že nie je zámerom smernice hodnotiť podmienky v poistných zmluvách. Z uvedeného odseku je zrejmé, že zámerom smernice nie je hodnotiť podmienky v poistných zmluvách, ktoré „definujú alebo popisujú poistné riziko a zodpovednosť poisťovateľa“, čo sa v predmetnom prípade nestalo a tieto podmienky hodnotené neboli.

Okresný súd sa zaoberal posúdením individuálneho dojednaní rozhodcovskej doložky. Odporca tvrdil, že táto bola dojednaná s navrhovateľkou individuálne a na preukázanie tejto skutočnosti navrhol vykonať výsluch svedka, ktorý okresný súd nevykonal. Súd nie je povinný vyhovieť všetkým návrhom na vykonanie dokazovania a je oprávnený sám vyhodnotiť, ktorý dôkaz vykoná a ktorý nie. Svoje rozhodnutie však musí riadne a zrozumiteľne odôvodniť.

V prejednávanej veci okresný súd konštatoval, že navrhovaný dôkaz nevykonal z dôvodu, že podľa jeho názoru k uzavretiu rozhodcovskej doložky došlo už podpisom poistnej zmluvy, a nie až podpisom osobitných zmluvných dojednaní, preto tento dôkaz by nepriniesol žiadnu podstatnú vedomosť o predmete sporu, keďže svedok mal potvrdiť skutočnosť, že existuje množstvo poistencov, ktorí nepodpisali osobitné zmluvné dojednania, ale poistnú zmluvu áno. Vzhľadom na uvedené je odvolacia námietka odporcu neôdôvodná.

Rozhodcovské konanie do 01.01.2015 bolo upravené v Zákone č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní. Tento zákon upravoval rozhodovanie sporov vzniknutých z tuzemských a medzinárodných obchodnoprávných a občianskoprávných vzťahov, ak je miesto rozhodcovského konania v Slovenskej republike, uznanie a výkon tuzemských a cudzích rozhodcovských rozhodnutí v Slovenskej republike (§ 1 ods. 1 písm. a/, b/ citovaného zákona). Uvedený právny predpis sa vzťahoval aj na rozhodcovské konanie, v ktorom sa riešili spotrebiteľské spory. Zákon č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, osobitne upravil rozhodcovské konanie v prípade spotrebiteľských sporov. Došlo ním k odčleneniu rozhodcovského konania týkajúceho sa osobitných prípadov - spotrebiteľských sporov od rozhodcovského konania, v ktorom sa riešia ostatné spory.

Podľa § 73 ods. 1 Zákona č. 335/2014 Z. z. ak nie je ďalej ustanovené inak, ustanovenia tohto zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní sa použijú aj na rozhodcovské konania, ktorých predmetom je spotrebiteľský spor začatý pred 1. januárom 2015. Právne účinky úkonov, ktoré boli urobené v rozhodcovskom konaní začatom pred 1. januárom 2015, zostávajú zachované.

Podľa ods. 2 na trvanie a plynutie lehoty na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku, ktorá začala plynúť pred 1. januárom 2015, sa použijú predpisy účinné do 31.12.2014; ust. § 46 ods. 3 tým nie je dotknuté.

Podľa ods. 3 Rozhodcovská zmluva uzavretá pred 1. januárom 2015 sa spravuje predpismi účinnými v čase jej uzavretia.

V prejednávanej veci bola uzatvorená rozhodcovská doložka dňa 30.12.2007. V zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení sa pre posúdenie platnosti (neplatnosti) predmetnej rozhodcovskej zmluvy použijú ustanovenia právnych predpisov účinných v čase jej uzatvorenia. Avšak na rozhodcovské konanie, ktoré začalo aj pred 1. januárom 2015 a ktorého predmetom je spotrebiteľský spor, sa použijú ustanovenia Zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní č. 335/2014 Z. z..

Konanie o žalobe o zrušení rozhodcovského rozsudku je časť tzv. rozhodcovského konania. Vyplýva to zo systematického výkladu jednak pôvodného zákona o rozhodcovskom konaní č. 244/2002 Z. z., ako aj zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní č. 335/2014 Z. z..

Zákon č. 244/2002 Z. z. v druhej časti, ktorá je venovaná samotnému rozhodcovskému konaniu, ako etapu tohto konania upravuje možnosť zrušenia rozhodcovského rozsudku na základe podania žaloby, z dôvodov uvedených v tomto zákone.

Rovnako aj zákon č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov je systematicky delený na časti, z ktorých tretia časť upravuje spotrebiteľské rozhodcovské konanie, do ktorého sa zaradzuje aj žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku (§ 45 a nasl.).

V zmysle predchádzajúcej právnej úpravy o rozhodcovskom konaní, ako aj aktuálnej právnej úpravy o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní je teda jednou z fáz rozhodcovského konania aj rozhodovanie o žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku všeobecným súdom.

Podľa ust. § 73 ods. 1 Zákona č. 335/2014 Z. z. sa potom ustanovenia tohto zákona použijú aj na rozhodcovské konanie, ktorého predmetom je spotrebiteľský spor a ktoré začalo pred 1. januárom 2015. Teda konanie o zrušení rozhodcovského rozsudku, ktoré začalo na všeobecnom súde po 1. januári 2015 sa dokončí podľa ust. Zákona č. 335/2014 Z. z..

V prejednávanej veci bolo potrebné, aby okresný súd pri prejednaní a rozhodnutí veci aplikoval ust. Zákona č. 335/2014 Z. z. a skúmal dôvody zrušenia rozhodcovského rozsudku v zmysle už tejto platnej právnej úpravy. Ak okresný súd pre rozhodnutie o tom, či sú splnené dôvody pre zrušenie rozhodcovského rozsudku aplikoval ust. Zákona č. 244/2002 Z. z. vec nesprávne práve posúdil.

Ďalej je potrebné poukázať aj na ust. § 243d Exekučného poriadku, v znení Zákona č. 335/2014 Z. z. tak, ako naň poukazoval odporca v podanom odvolaní. Podľa tohto zákonného ustanovenia exekučné konanie na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, vydaného pred 1. januárom 2015, možno začať len do troch mesiacov od účinnosti tohto zákona. Na základe návrhu na vykonanie exekúcie podaného po tejto lehote nemožno udeliť poverenie na vykonanie exekúcie; rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať.

Ak na základe rozhodcovského rozsudku, ktorého zrušenia sa navrhovateľ v konaní domáha nedošlo v zákonnej 3-mesačnej lehote od účinnosti Zákona č. 335/2014 Z. z. k podaniu návrhu na vykonanie exekúcie, toto rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov konania zaväzovať. To znamená, že osoba, ktorej vyplývala z tohto rozhodcovského rozhodnutia nejaká povinnosť, prestáva byť jej nositeľom a osoba, ktorá mala právo vyplývajúce z tohto rozhodnutia prestáva byť nositeľom tohto práva. Následne je potom nutné zaoberať sa existenciou právneho záujmu (nie nalievavého právneho záujmu ako v prípade § 80 písm. c/ O.s.p.), ale akéhokoľvek právneho záujmu navrhovateľa na žiadanom zrušení. Z tohto pohľadu je nutné skúmať, aké dôsledky na prípadné právne postavenie navrhovateľa môže mať rozhodnutie o zrušení rozhodcovského rozsudku. Skutočnosť, že rozsudok prestáva byť záväzným neznamena, že tento rozsudok zaniká, resp. je ex lege (zo zákona) zrušený. Rozsudok naďalej existuje, avšak z neho vyplývajúce povinnosti prestávajú zaväzovať.

Rovnako je potrebné pri rozhodovaní o odklade vykonateľnosti napadnutého rozhodcovského rozsudku prihliadať na ust. § 243d Exekučného poriadku.

Na základe uvedených skutočností krajský súd, z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a z toho titulu nedostatočne zisteného skutkového stavu napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní bude okresný súd pri posúdení dôvodnosti nároku na zrušenie rozhodcovského rozsudku vychádzať z ustanovení Zákona č. 335/2014 Z. z. a posudzovať existenciu dôvodov pre možnosť domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozhodnutia podľa tohto právneho predpisu. Zároveň sa bude zaoberať posúdením existencie právneho záujmu navrhovateľa na žiadanom určení vzhľadom na ust. § 243d Exekučného poriadku. V tejto súvislosti vyzve navrhovateľa, aby ozrejmil dôvody, pre ktoré sa domáha zrušenia napadnutého rozsudku, ktorý prestáva byť voči nemu záväzný. Následne tieto dôvody vyhodnotí a zvolí ďalší procesný postup podľa toho, či tieto budú alebo nebudú odôvodňovať rozhodnutie o zrušení rozhodcovského rozsudku a odklade jeho vykonateľnosti.

V novom rozhodnutí zároveň rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e** je prípustné.